

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1998-1999

24 MARS 1999

Projet de loi modifiant la loi du 25 ventôse an XI, contenant organisation du notariat

Procédure d'évocation

AMENDEMENTS

N° 1 DE MM. FORET ET DESMEDT

Art. 18

Remplacer le § 2 de l'article 35 proposé par ce qui suit :

« § 2. Après avoir recueilli l'avis de chaque commission de nomination pour le notariat, le Roi arrête chaque année le nombre, par rôle linguistique, de candidats-notaires à nommer. Ce nombre est fixé par le Roi en fonction du nombre des notaires titulaires à nommer, du nombre des notaires suppléants désignés ainsi qu'en fonction du besoin des associés. Le rôle linguistique est déterminé par la langue du diplôme.

L'arrêté royal visé à l'alinéa premier ainsi qu'un appel aux candidats sont publiés chaque année au Moniteur belge. »

Voir:

Document du Sénat:

1-1276 - 1998/1999:

N° 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1998-1999

24 MAART 1999

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 25 ventôse jaar XI, op het notarisambt

Evocatieprocedure

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN DE HEREN FORET EN DESMEDT

Art. 18

Paragraaf 2 van het voorgestelde artikel 35 vervangen als volgt :

« § 2. Na het advies van elke benoemingscommissie voor het notariaat ingewonnen te hebben, stelt de Koning ieder jaar het aantal te benoemen kandidaat-notarissen, per taalrol, vast. Dit aantal wordt vastgesteld door de Koning op basis van het aantal te benoemen notarissen-titularis, op basis van het aantal aangewezen plaatsvervangende notarissen en op basis van de behoefte aan geassocieerden. De taalrol wordt bepaald door de taal van het diploma.

Het koninklijk besluit bedoeld in het eerste lid wordt jaarlijks in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt samen met een oproep tot kandidaatstelling. »

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-1276 - 1998/1999:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Justification

Le projet maintient le nombre limité de places ouvertes mais il prévoit la possibilité pour des notaires titulaires de s'associer avec des candidats-notaires. Cela signifie qu'un plus grand nombre de candidats notaires sera nécessaire.

Or, le système préconisé qui limite à 60 le nombre maximum de candidats-notaires que le Roi peut désigner par année ne permettrait que de remplacer, de justesse, les notaires titulaires en place.

Cette limitation ne peut donc être retenue.

N° 2 DE MM. FORET ET DESMEDT

Art. 51

Supprimer cet article.

Justification

Cet amendement est la conséquence directe de la suppression du nombre maximum de candidats notaires pouvant être nommés par année.

N° 3 DE MM. FORET ET DESMEDT

(Amendement subsidiaire à l'amendement n° 1)

Art. 18

Remplacer le § 2 de l'article 35 proposé par ce qui suit :

« § 2. Après avoir recueilli l'avis de chaque commission de nomination pour le notariat, le Roi arrête chaque année le nombre, par rôle linguistique, de candidats-notaires à nommer. Ce nombre est fixé par le Roi en fonction du nombre des notaires titulaires à nommer, du nombre des notaires suppléants désignés ainsi qu'en fonction du besoin des associés. Le nombre total ne peut excéder 120. Le rôle linguistique est déterminé par la langue du diplôme.

L'arrêté royal visé à l'alinéa premier ainsi qu'un appel aux candidats sont publiés chaque année au Moniteur belge. »

Justification

Le projet maintient le nombre limité de places ouvertes mais il prévoit la possibilité pour des notaires titulaires de s'associer avec des candidats-notaires. Cela signifie qu'un plus grand nombre de candidats-notaires sera nécessaire.

Or, le système préconisé qui limite à 60 le nombre maximum de candidats-notaires que le Roi peut désigner par année ne permettrait que de remplacer, de justesse, les notaires titulaires en place.

Cette limitation doit donc être doublée afin de répondre aux demandes d'association.

Verantwoording

Het ontwerp handhaaft het beperkte aantal open plaatsen maar voorziet in de mogelijkheid voor de notarissen-titularis om zich te associëren met kandidaat-notarissen. Dat betekent dat een groter aantal kandidaat-notarissen nodig zal zijn.

In het voorgestelde systeem wordt het maximumaantal kandidaat-notarissen die de Koning jaarlijks kan benoemen, echter beperkt tot 60: dit zou net genoeg zijn om de bestaande notarissen-titularis te vervangen.

Het is dus niet mogelijk deze beperking te handhaven.

Nr. 2 VAN DE HEREN FORET EN DESMEDT

Art. 51

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

Dit amendement vloeit rechtstreeks voort uit de afschaffing van het maximumaantal kandidaat-notarissen die jaarlijks benoemd kunnen worden.

Nr. 3 VAN DE HEREN FORET EN DESMEDT

(Subsidiair amendement op amendement nr. 1)

Art. 18

Paragraaf 2 van het voorgestelde artikel 35 vervangen als volgt :

« § 2. Na het advies van elke benoemingscommissie voor het notariaat ingewonnen te hebben, stelt de Koning ieder jaar het aantal te benoemen kandidaat-notarissen, per taalrol, vast. Dit aantal wordt vastgesteld door de Koning op basis van het aantal te benoemen notarissen-titularis, op basis van het aantal aangewezen plaatsvervangende notarissen en op basis van de behoefte aan geassocieerden. Het totale aantal mag niet hoger zijn dan 120. De taalrol wordt bepaald door de taal van het diploma.

Het koninklijk besluit bedoeld in het eerste lid wordt jaarlijks in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt samen met een oproep tot kandidaatstelling. »

Verantwoording

Het ontwerp handhaaft het beperkte aantal open plaatsen maar voorziet in de mogelijkheid voor de notarissen-titularis om zich te associëren met kandidaat-notarissen. Dat betekent dat een groter aantal kandidaat-notarissen nodig zal zijn.

In het voorgestelde systeem wordt het maximumaantal kandidaat-notarissen die de Koning jaarlijks kan benoemen, echter beperkt tot 60: dit zou net genoeg zijn om de bestaande notarissen-titularis te vervangen.

Om te voldoen aan de aanvragen tot associatie moet het beperkt aantal plaatsen dubbel zo hoog liggen.

N° 4 DE MM. FORET ET DESMEDT

(Amendement subsidiaire à l'amendement n° 2)

Art. 51

Remplacer cet article par ce qui suit :

« Art. 51. — Par dérogation à l'article 35, § 2, alinéa premier, de la loi du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat, le nombre total pour le premier concours ne peut excéder 250, et pour les deux concours suivants, 120.

Un quart du nombre total de candidats-notaires nommés les trois premières années doit appartenir au rôle linguistique français et un autre quart doit appartenir au rôle linguistique néerlandais. »

Justification

On peut estimer qu'actuellement, les besoins de candidats-notaires pour alimenter les nominations des notaires démissionnaires s'élèvent à 50 par an. Ce nombre sera augmenté de manière temporaire par la démission forcée des notaires atteints par la limite d'âge portée à 67 ans par le projet et loi. Il faut également prévoir qu'une vingtaine de candidats-notaires seront nommés chaque année comme «notaires suppléants». Il faut enfin pouvoir répondre aux besoins d'association qui concernerait à l'heure actuelle de 200 à 300 études.

Les besoins peuvent donc être raisonnablement évalués à 650 candidats notaires de l'an 2000 à l'an 2003. Le présent amendement vise donc à atteindre cet objectif en dérogeant, lors des trois premières épreuves du concours, à la limite maximum fixée par l'article 35, § 2, proposé.

De telles dispositions transitoires permettront également d'absorber une partie importante des licenciés en notariat existant actuellement. C'est pourquoi il faut prévoir que la moitié des nominations intervenant suite aux trois premiers concours organisés par la nouvelle loi soient réparties paritairement entre rôle linguistique francophone et rôle linguistique néerlandophone.

N° 5 DE MM. FORET ET DESMEDT

Art. 21

Supprimer la dernière phrase de l'article 39, § 7, proposé.

Justification

Le projet de loi interdit à quiconque de présenter plus de trois fois le concours organisé annuellement permettant de sélectionner ceux qui seront nommés «candidats-notaires».

Or, le fait de n'être pas classé en ordre utile, dans les conditions décrites, n'est en rien révélateur d'une quelconque incapacité à exercer la fonction. Cette disposition met pourtant une fin définitive à la carrière de ces candidats malheureux.

De plus, la quasi totalité des licenciés en notariat qui se présenteront aux premières sessions de ce concours auront dépassé la

Nr. 4 VAN DE HEREN FORET EN DESMEDT

(Subsidiair amendement op amendement nr. 2)

Art. 51

Dit artikel vervangen als volgt :

« Art. 51. — In afwijking van artikel 35, § 2, eerste lid, van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt mag het totale aantal voor het eerste vergelijkend toelatingsexamen maximaal 250 bedragen en voor de daaropvolgende twee examens maximaal 120.

Een vierde van het totale aantal kandidaat-notarissen die tijdens de eerste drie jaar worden benoemd, moet tot de Franse taalrol behoren en een ander vierde moet tot de Nederlandse taalrol behoren. »

Verantwoording

Men schat dat er thans 50 kandidaat-notarissen per jaar nodig zijn om de plaatsen van ontslagnemende notarissen in te vullen. Dit aantal zal tijdelijk hoger liggen door het gedwongen ontslag van de notarissen die de in dit ontwerp ingestelde leeftijdslimiet van 67 jaar bereiken. Bovendien zullen er jaarlijks een twintigtal kandidaat-notarissen benoemd worden als «plaatsvervangende notaris». Ten slotte moet men kunnen voorzien in de behoeften op het vlak van de geassocieerde notarissen: op dit ogenblik zou het om 200 tot 300 notariskantoren gaan.

De behoeften kunnen dus voor de jaren 2000 tot 2003 redelijkerwijs geraamd worden op 650 kandidaat-notarissen. Dit amendement beoogt dit doel dus te bereiken door voor de examens van de eerste drie jaren een afwijking in te voeren ten opzichte van het in artikel 35, § 2, bepaalde maximumaantal kandidaten.

Dankzij deze overgangsbepalingen zullen ook een aanzienlijk deel van de huidige licentiaten in het notariaat aan de slag kunnen. Daarom moet bepaald worden dat de helft van de benoemingen ten gevolge van de eerste drie examens die volgens de nieuwe wet georganiseerd worden, paritair verdeeld zullen worden tussen de Franstalige taalrol en de Nederlandstalige taalrol.

Nr. 5 VAN DE HEREN FORET EN DESMEDT

Art. 21

Paragraaf 7, laatste zin, van het voorgestelde artikel 39 doen vervallen.

Verantwoording

Het wetsontwerp verbiedt dat iemand meer dan drie keer deelneemt aan het jaarlijks examen waarin de personen geselecteerd worden die tot «kandidaat-notaris» benoemd zullen worden.

Het feit dat men in de beschreven omstandigheden niet in aanmerking komt, wijst echter helemaal niet op een of andere onbekwaamheid om het ambt uit te oefenen. Deze regeling maakt evenwel een definitief einde aan de loopbaan van deze ongelukkige kandidaten.

Bovendien zullen bijna alle licentiaten in het notariaat die aan de eerste zittingen van dit examen deelnemen, de dertig gepas-

trentaine lors de l'appel aux candidatures. Or, ces candidats exercent souvent depuis de nombreuses années en tant que collaborateurs de notaires titulaires et se sont spécialisés dans des tâches bien déterminées. Une telle limitation du nombre d'épreuves permises risque de sacrifier toute cette génération de licenciés en notariat qui n'auront pas la faculté de se recycler et d'ainsi concurrencer à armes égales les jeunes universitaires se présentant à ce concours.

C'est pourquoi il faut supprimer cette limitation et permettre aux personnes qui le désirent de présenter cette épreuve autant de fois qu'elles le souhaitent.

N° 6 DE MM. FORET ET DESMEDT

Art. 26

Remplacer le § 2 de l'article 50 proposé par ce qui suit :

« § 2. — *Toutes autres formes d'association ou de société en vue de l'exercice de la profession de notaire sont interdites. Sont toutefois autorisées les associations ou les sociétés entre notaire et licenciés en notariat ayant présenté le concours et ayant obtenu les résultats minima requis à l'article 39, § 2, de la présente loi.* »

Justification

Le projet de loi prévoit la possibilité pour un notaire d'exercer sa profession, seul ou en association au sein d'une société professionnelle, de s'associer avec d'autres notaires titulaires ou même avec des candidats-notaires figurant au tableau tenu par une chambre des notaires.

De nombreux licenciés en notariat exercent souvent depuis de nombreuses années en tant que collaborateurs de notaires titulaires. Il serait inacceptable de priver ces notaires de la collaboration efficace de ces personnes en ne les autorisant plus à travailler ensemble. Il faut donc permettre des associations ou des sociétés de moyens entre notaires titulaires et licenciés en notariat expérimentés.

N° 7 DE MM. FORET ET DESMEDT

Art. 49

Remplacer la première phrase de cet article par ce qui suit :

« *Les notaires qui, à l'entrée en vigueur de la présente loi, ont atteint l'âge de soixante-sept ans, peuvent continuer à exercer leurs fonctions jusqu'à l'âge de septante ans.* »

Justification

La limite d'âge instaurée par le projet de loi ne doit pas être remise en cause car elle permettra une meilleure rotation des notaires et un certain rajeunissement de la profession. Toutefois, de nombreux notaires n'ont été nommés que tardivement et n'ont

seerd zijn wanneer zij tot kandidaatstelling opgeroepen worden. Deze kandidaten fungeren vaak echter al sinds jaren als medewerker van een notaris-titularis en hebben zich gespecialiseerd in welbepaalde taken. Als hun deelnemingskansen op die manier beperkt worden, dreigt heel deze generatie van licentiaten in het notariaat uit de boot te vallen want ze krijgen geen gelegenheid om zich te herscholen en zo met gelijke wapens de concurrentie aan te gaan met jonge academici die aan dit examen deelnemen.

Daarom moet men deze beperking afschaffen en deze mensen de mogelijkheid bieden zoveel keren aan het examen deel te nemen als ze zelf wensen.

Nr. 6 VAN DE HEREN FORET EN DESMEDT

Art. 26

Paragraaf 2 van het voorgestelde artikel 50 vervangen als volgt :

« § 2. — *Alle andere vormen van associatie of vennootschap voor de uitoefening van het beroep van notaris zijn verboden. Toegestaan zijn evenwel de associaties of vennootschappen van een notaris en licentiaten in het notariaat die aan het examen hebben deelgenomen en ten minste het minimum aantal punten hebben behaald zoals voorgeschreven in artikel 39, § 2, van deze wet.* »

Verantwoording

Het wetsontwerp voorziet in de mogelijkheid voor een notaris om zijn beroep alleen of in een vennootschap uit te oefenen, om zich te associëren met andere notarissen-titularis of zelfs met kandidaat-notarissen die opgenomen zijn op het tableau dat bijgehouden wordt door een kamer van notarissen.

Tal van licentiaten in het notariaat fungeren sinds lange jaren als medewerker van een notaris-titularis. Het zou onaanvaardbaar zijn dat deze notarissen niet langer een beroep kunnen doen op deze bekwame medewerkers omdat deze samenwerking niet meer is toegestaan. Men moet notarissen-titularis en ervaren licentiaten in het notariaat dus de mogelijkheid laten een associatie of een middelvennootschap te vormen.

Nr. 7 VAN DE HEREN FORET EN DESMEDT

Art. 49

De eerste volzin van dit artikel vervangen als volgt :

« *Notarissen die bij de inwerkingtreding van deze wet de leeftijd van 67 jaar hebben bereikt, kunnen hun ambt blijven uitoefenen tot de leeftijd van 70 jaar.* »

Verantwoording

De leeftijdslimiet die het wetsontwerp invoert, mag niet op de helling geplaatst worden want dit maakt een betere doorstroming en een stuk verjonging van het beroep mogelijk. Veel notarissen zijn echter op late leeftijd benoemd en hebben de vaak erg hoge

pas encore pu amortir l'investissement souvent très important que constitue pour eux le rachat d'une étude.

Le présent amendement vise à permettre aux notaires âgés de soixante-sept ans de continuer à exercer jusqu'à l'âge de septante ans.

N° 8 DE MM. FORET ET DESMEDT

Art. 57

Remplacer les deuxième et troisième alinéas de cet article par ce qui suit :

« Pour les places déclarées vacantes au Moniteur belge avant la première installation des commissions de nomination visées à l'article 38 de la présente loi, la nomination peut encore être effectuée sur la base des dispositions en vigueur avant l'approbation de la présente loi. »

Justification

On peut redouter que la mise en place de la nouvelle procédure de nomination des candidats-notaires proposée par le projet de loi ne soit effective que dans une bonne année. Si l'on considère que la première épreuve du concours se déroulera au cours du premier semestre 2001, il faut acter qu'il n'y aura pas de nomination en qualité de « candidat-notaire » avant l'automne de la même année. En effet, selon la procédure proposée par le projet de loi, la nomination par le Roi n'intervient pas immédiatement après la correction de cette épreuve et la sélection opérée.

Les commissions de nomination doivent encore, après différents avis et auditions, présenter leurs classements au ministre. Ce n'est qu'alors que le Roi pourra se prononcer.

Par voie de conséquence, les premières nominations selon cette nouvelle procédure n'interviendront pas avant le printemps 2002. Rien ne justifie que les nominations de candidats notaires à des places vacantes soient ainsi bloquées durant deux ans et demi.

Cet amendement vise donc à supprimer la disposition selon laquelle toutes les nominations à des places vacantes à partir du 3 mai 1999 doivent se faire sur base de la nouvelle procédure. L'amendement prévoit que le nouveau système de nomination ne pourra s'appliquer qu'aux nominations à des places libérées postérieurement à la publication au *Moniteur belge* du premier arrêté royal d'application de cette procédure.

Michel FORET.
Claude DESMEDT.

N° 9 DE MME WILLAME-BOONEN ET CONSORTS

Art. 18

À l'alinéa premier du § 2 de l'article 35 proposé, remplacer la phrase « Le nombre total ne peut excéder 60. » par la phrase « Le nombre total ne peut excéder 150. »

investerings voor de aankoop van een notariskantoor nog niet kunnen aflossen.

Dit amendement beoogt de notarissen die zeventenzestig jaar oud zijn, in staat te stellen hun ambt te blijven uitoefenen tot de leeftijd van zeventig jaar.

Nr. 8 VAN DE HEREN FORET EN DESMEDT

Art. 57

Het tweede en het derde lid van dit artikel vervangen als volgt :

« Voor de plaatsen die in het Belgisch Staatsblad vacant zijn verklaard vóór de eerste installatie van de benoemingscommissies bedoeld in artikel 38 van deze wet, kan de benoeming nog geschieden op grond van de bepalingen die van kracht waren vóór de goedkeuring van deze wet. »

Verantwoording

Men kan vrezen dat de invoering van de nieuwe benoemingsprocedure van de kandidaat-notarissen die in het wetsontwerp voorgesteld wordt, pas binnen een goed jaar zal ingaan. Als men ervan uitgaat dat het eerste deel van het examen in de loop van het eerste semester van 2001 zal plaatsvinden, moet men besluiten dat er geen benoeming in de hoedanigheid van « kandidaat-notaris » zal geschieden vóór de herfst van hetzelfde jaar. Volgens de in het wetsontwerp voorgestelde procedure zal de benoeming immers niet onmiddellijk na het verbeteren van dat examengedeelte en de uitgevoerde selectie plaatsvinden.

De benoemingscommissies moeten na verschillende adviezen en verhoren hun rangschikking mededelen aan de minister. Pas dan kan de Koning zich uitspreken.

Bijgevolg zullen de eerste benoemingen volgens deze nieuwe procedure niet plaatsvinden vóór de lente van 2002. Er bestaat geen enkele reden om de benoemingen van kandidaat-notarissen voor vacante plaatsen gedurende twee en een half jaar te blokkeren.

Dit amendement beoogt dus de afschaffing van de bepaling volgens welke alle benoemingen voor plaatsen die vanaf 3 mei 1999 vacant worden, dienen te geschieden volgens de nieuwe procedure. Het amendement bepaalt dat de nieuwe benoemingsprocedure eerst toegepast zal worden op de benoemingen voor plaatsen die openvallen na de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van het eerste koninklijk besluit ter uitvoering van deze procedure.

Nr. 9 VAN MEVROUW WILLAME-BOONEN C.S.

Art. 18

In het eerste lid van het voorgestelde artikel 35, § 2, de volzin « Het totale aantal mag niet hoger zijn dan 60. » vervangen door de volzin « Het totale aantal mag niet hoger zijn dan 150. »

Justification

Il n'y a aucune raison de déterminer à l'avance et sans justification chiffrée quelconque un nombre maximum de 60 notaires par an. Il apparaît au contraire intéressant de relever que les chiffres avancés de manière objective par certaines universités sont largement supérieurs.

Dans ces conditions, les auteurs de l'amendement ont souhaité majorer le nombre maximum à 150 par an. Les auteurs soulignent également qu'il appartient toujours au Roi d'arrêter — selon les besoins — chaque année le nombre, par rôle linguistique, de candidats-notaires à nommer.

N^o 10 DE MME **WILLAME-BOONEN ET CONSORTS**

Art. 51

Supprimer cet article.

Justification

Il s'agit de la suite logique de la suppression du quota maximal de 60 prévu à l'article 35.

N^o 11 DE MME **WILLAME-BOONEN ET CONSORTS**

Art. 21

Au § 7 de l'article 39 proposé, supprimer les mots «Nul ne peut poser sa candidature plus de trois fois.»

Justification

On aperçoit mal la raison qui justifierait que le concours ne puisse être présenté qu'à trois reprises.

N^o 12 DE MME **WILLAME-BOONEN ET CONSORTS**

Art. 38

À l'article 68 proposé, insérer, après la première phrase, qui devient l'alinéa premier, un alinéa libellé comme suit :

«Par dérogation à l'alinéa 1^{er}, il est établi une compagnie pour l'arrondissement judiciaire de Bruxelles, ayant son siège à Bruxelles, et une compagnie pour l'arrondissement de Louvain, ayant son siège à Louvain.»

Justification

D'une part, la fusion des compagnies vers le niveau provincial aboutirait, spécifiquement pour l'arrondissement de Bruxelles, à une scission de la compagnie, ce qui est contraire à l'objectif des fusions.

Verantwoording

Er bestaat geen enkele reden om vooraf en zonder enige becijferde motivering een jaarlijks maximumaantal van 60 notarissen vast te stellen. Vermeldenswaard is daarentegen dat de cijfers die een aantal universiteiten op objectieve gronden voorgesteld hebben, veel hoger liggen.

Bijgevolg hebben de indieners van dit amendement het jaarlijks maximumaantal willen optrekken tot 150. Bovendien staat het nog altijd aan de Koning om elk jaar, naar gelang van de behoeften, het aantal te benoemen kandidaat-notarissen per taalrol vast te stellen.

Nr. 10 VAN MEVROUW **WILLAME-BOONEN C.S.**

Art. 51

Dit artikel doen vervallen.

Verantwoording

Dit vloeit logisch voort uit het optrekken van het in artikel 35 bepaalde maximumaantal kandidaat-notarissen.

Nr. 11 VAN MEVROUW **WILLAME-BOONEN C.S.**

Art. 21

In § 7 van het voorgestelde artikel 39 de volzin «Niemand kan zich meer dan driemaal kandidaat stellen.» schrappen.

Verantwoording

We zien niet goed in welke reden aangehaald kan worden om iemand slechts driemaal aan het examen te laten deelnemen.

Nr. 12 VAN MEVROUW **WILLAME-BOONEN C.S.**

Art. 38

In het voorgestelde artikel 68 na de eerste volzin, die het eerste lid wordt, een tweede lid invoegen, luidende :

«In afwijking van het eerste lid wordt voor het gerechtelijk arrondissement van Brussel een genootschap opgericht dat zijn zetel te Brussel heeft, en voor het arrondissement Leuven een genootschap dat zijn zetel te Leuven heeft.»

Verantwoording

Enerzijds zou de fusie van genootschappen op provinciaal vlak voor het arrondissement Brussel leiden tot een splitsing van het genootschap, wat strijdig is met de doelstelling van de fusies.

D'autre part, l'arrondissement judiciaire de Bruxelles n'est pas scindé.

Il en découle:

1. que les notaires de Halle-Vilvorde feraient partie de l'arrondissement judiciaire de Bruxelles (entre autres pour le calcul du nombre de places), mais ressortiraient pour le surplus de la compétence de la compagnie et de la chambre de la province du Brabant flamand (qui serait ainsi compétente pour donner un avis sur des pressions ou créations d'études dans un arrondissement judiciaire dont les limites ne coïncident pas avec son ressort).

2. que la tâche du parquet de Bruxelles s'en trouverait singulièrement compliquée; il devrait en effet exercer son contrôle sur des notaires soumis à des règles différentes (celles établies par la compagnie de Bruxelles, pour les notaires de la Région de Bruxelles-Capitale et celles établies par la compagnie du Brabant flamand pour les notaires de Hal-Vilvorde), et sur deux chambres de discipline différentes (celle de Bruxelles-Capitale et celle du Brabant flamand), quant à l'exercice de leur mission.

N.B. Il faut se rappeler que les compagnies ont compétence pour établir dans leur ressort les règles relatives à la pratique notariale (article 69 nouveau), et que le manquement à ces règles constitue une faute disciplinaire qui doit être sanctionnée.

3. que, par cette scission, les notaires de Hal-Vilvorde seraient collectivement expropriés pour leur part du patrimoine de la chambre de Bruxelles, auquel ils ont contribué pendant des années.

Il est dès proposé de maintenir pour Bruxelles et la province du Brabant flamand l'établissement de compagnies par arrondissement judiciaire pour Louvain et pour Bruxelles-Hal-Vilvorde, tant qu'il n'y pas de modification des arrondissements judiciaires.

Magdeleine WILLAME-BOONEN.
Andrée DELCOURT-PÊTRE.
Dominique JEANMOYE.

N° 13 DE M. RAES

Art. 20

Aux §§ 2, 3 et 4 de l'article 36 proposé, remplacer les mots « la Chambre nationale » par les mots « la Chambre wallonne ou la Chambre flamande ».

Justification

Tout ce qui a trait à la formation et à la nomination des stagiaires devrait être confié à une chambre wallonne et une chambre flamande, toutes deux à créer.

N° 14 DE M. RAES

Art. 21

Aux §§ 5 et 6, 1°, de l'article 38 proposé, remplacer partout les mots « la Chambre nationale » par les mots « la chambre wallonne ou la chambre flamande ».

Anderzijds is het gerechtelijk arrondissement Brussel niet gesplitst.

Daaruit vloeit het volgende voort:

1. De notarissen van Halle-Vilvoorde zouden deel uitmaken van het gerechtelijk arrondissement Brussel (onder meer voor de berekening van het aantal plaatsen) maar zouden voor het overige onder de bevoegdheid van het genootschap en de kamer van de provincie Vlaams-Brabant ressorteren (die zo bevoegd zou zijn om een advies te geven over het afschaffen of het oprichten van notariskantoren in een gerechtelijk arrondissement waarvan de grenzen niet samenvallen met zijn ambtsgebied).

2. De taak van het parket van Brussel zou hierdoor bijzonder ingewikkeld worden; het zou immers controle moeten uitoefenen over notarissen die aan verschillende regels onderworpen zijn (de regels die opgesteld zijn door het genootschap van Brussel voor de notarissen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en die welke opgesteld zijn door het genootschap van Vlaams-Brabant voor de notarissen van Halle-Vilvoorde, en over twee verschillende tuchtkamers (die van Brussel-Hoofdstad en die van Vlaams-Brabant) wat de uitoefening van het ambt betreft.

N.B. Er zij opgemerkt dat de genootschappen bevoegd zijn om in hun ambtsgebied de regels vast te stellen die betrekking hebben op de notariële praktijk (het nieuwe artikel 69) en dat de overtreding van deze regels tuchtrechtelijk gestraft kan worden.

3. Door deze splitsing zouden de notarissen van Halle-Vilvoorde collectief onteigend worden voor hun aandeel in het vermogen van de kamer van Brussel, waar ze jarenlang toe bijgedragen hebben.

Daarom wordt voorgesteld om, zolang er geen wijziging komt in de gerechtelijke arrondissementen, voor Brussel en de provincie Vlaams-Brabant één genootschap per gerechtelijk arrondissement op te richten, namelijk één voor Leuven en één voor Brussel-Halle-Vilvoorde.

Nr. 13 VAN DE HEER RAES

Art. 20

In de §§ 2, 3 en 4 van het voorgestelde artikel 36, de woorden « nationale Kamer » vervangen door de woorden « Vlaamse of Waalse Kamer ».

Verantwoording

Al wat verband houdt met de opleiding en de benoeming van de stagiairs zou moeten toevertrouwd worden aan een op te richten Vlaamse, respectievelijk Waalse, Kamer.

Nr. 14 VAN DE HEER RAES

Art. 21

In de §§ 5 en 6, 1°, van het voorgestelde artikel 38, de woorden « nationale Kamer » telkens vervangen door de woorden « Vlaamse Kamer of Waalse Kamer ».

N° 15 DE M. RAES

Art. 40

Remplacer l'intitulé de la section III proposée par les mots « des chambres wallonne et flamande des notaires ».

N° 16 DE M. RAES

Art. 40

Remplacer l'article 90 proposé comme suit :

« Art. 90. — Il est créé une chambre wallonne et une chambre flamande des notaires. Ces deux chambres sont des institutions publiques ayant leur siège à Bruxelles.

La chambre flamande des notaires se compose des compagnies des notaires des arrondissements judiciaires d'Anvers, de Bruges, de Termonde, de Gand, de Hasselt, d'Ypres, de Courtrai, de Louvain, de Malines, d'Audenarde, de Tongres, de Turnhout et de Furnes.

La chambre wallonne des notaires se compose des compagnies des notaires des arrondissements judiciaires d'Arlon, de Mons, de Charleroi, de Dinant, de Tournai, d'Eupen, de Huy, de Liège, de Marche-en-Famenne, de Namur, de Neufchâteau, de Nivelles et de Verviers.

Les notaires qui ont leur résidence dans l'arrondissement judiciaire de Bruxelles choisissent librement la chambre à laquelle ils appartiendront. »

Justification

En Belgique vivent deux communautés possédant chacune leur propre culture et leur propre vision. Elles doivent avoir la possibilité d'exercer leurs propres compétences.

Cet amendement s'inscrit dans une évolution irréversible qui se manifeste également dans diverses professions libérales, comme le montrent l'Ordre national des avocats et l'Ordre national des médecins.

N° 17 DE M. RAES

Art. 40

Au 9° de l'article 91 proposé, omettre les mots « du Royaume ».

Nr. 15 VAN DE HEER RAES

Art. 40

Het opschrift van de voorgestelde afdeling III vervangen door de woorden « Vlaamse Kamer, respectievelijk Waalse Kamer, voor notarissen ».

Nr. 16 VAN DE HEER RAES

Art. 40

Het voorgestelde artikel 90 vervangen als volgt :

« Art. 90. — Er worden een Vlaamse en een Waalse Kamer voor notarissen opgericht. Beide Kamers zijn openbare instellingen en hebben hun zetel in Brussel.

De Vlaamse Kamer van notarissen bestaat uit de genootschappen van notarissen van de gerechtelijke arrondissementen Antwerpen, Brugge, Dendermonde, Gent, Hasselt, Ieper, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oudenaarde, Tongeren, Turnhout en Veurne.

De Waalse Kamer van notarissen bestaat uit de genootschappen van notarissen van de gerechtelijke arrondissementen Aarlen, Bergen, Charleroi, Dinant, Doornik, Eupen, Hoei, Luik, Marche-en-Famenne, Namen, Neufchâteau, Nijvel en Verviers.

De notarissen met standplaats in het gerechtelijk arrondissement Brussel kiezen vrij tot welke Kamer zij behoren. »

Verantwoording

In België leven twee volksgemeenschappen met eigen culturen en eigen visie. Zij moeten in de mogelijkheid verkeren eigen bevoegdheden uit te oefenen.

Dit amendement sluit aan bij een niet te stuiten evolutie, die zich ook aandient bij diverse vrije beroepen zoals blijkt uit de Nationale Orde van Advocaten en uit de Nationale Orde van Geneesheren.

Nr. 17 VAN DE HEER RAES

Art. 40

In het 9° van het voorgestelde artikel 91 het zinsdeel « van het Rijk » doen vervallen.

Roeland RAES.

N° 18 DE M. GORIS

Art. 18

À l'article 35, § 2, proposé, supprimer la phrase suivante: «Le nombre total ne peut excéder 60».

Justification

Cette disposition est trop restrictive et contraire à l'esprit de la nouvelle loi, qui est d'ouvrir le notariat, sur une base objective, aux candidats valables. Le chiffre des besoins réels peut en outre varier fortement dans le temps et dans l'espace; nul ne peut exclure qu'à un moment donné, on ait besoin de 100 à 120 candidats notaires au lieu des 60 prévus dans la loi.

Par ailleurs, les autres dispositions de ce paragraphe prévoient suffisamment de possibilités pour répondre aux besoins; les critères utilisés pour fixer le nombre annuel de candidats notaires sont les suivants:

- le nombre de notaires titulaires à nommer;
- le nombre de lauréats des sessions précédentes qui ne sont pas encore associés ou nommés;
- les besoins en associés.

N° 19 DE M. GORIS

Art. 57

Insérer, après le deuxième alinéa, un alinéa nouveau, libellé comme suit:

«Le Roi organise, au plus tard le 31 décembre 1999, une épreuve d'admission unique à l'intention des licenciés en notariat qui ont accompli le stage prévu dans le cadre du notariat. Il nomme ensuite les lauréats candidats notaires. Ces nominations sont publiées au Moniteur belge.»

Justification

Une réforme en profondeur exige généralement un régime transitoire adapté, pour être acceptable pour tous les intéressés. À l'heure actuelle, le notariat compte un grand nombre de licenciés en notariat qui ont terminé leur stage depuis longtemps et qui exercent la fonction de (premier) clerc. Ces personnes peuvent se prévaloir d'une expérience pratique considérable et il serait déraisonnable que du fait que la nouvelle loi, elles soient contraintes de poursuivre toute la procédure d'examen écrit et oral via le collègue de nomination.

C'est pourquoi la présente mesure transitoire prévoit une opération unique. Une courte procédure d'examen permettra d'offrir à un groupe en extinction composé de licenciés en notariat compétents qui ont terminé leurs études depuis longtemps et ont fait le stage, la possibilité, par exemple, de devenir associés et de participer ainsi pleinement au notariat réformé.

Nr. 18 VAN DE HEER GORIS

Art. 18

In het voorgestelde artikel 35, § 2, de volgende zin doen vervallen«Het totale aantal mag niet hoger zijn dan 60.»

Verantwoording

Deze bepaling is te restrictief en druipt in tegen de geest van de nieuwe wet, nl. het notarisambt op een objectieve manier voor valabele kandidaten openstellen. Het reële behoeftencijfer kan bovendien mogelijks sterk variëren in tijd en ruimte; niemand kan uitsluiten dat op een bepaald ogenblik 100 of 120 kandidaat-notarissen nodig zijn i.p.v. de in de wet voorziene 60.

Daarnaast voorzien de overige bepalingen van deze paragraaf in voldoende mogelijkheden om op de behoeften in te spelen, nl. via de volgende criteria om het aantal kandidaat-notarissen jaarlijks vast te stellen:

- in functie van het aantal te benoemen notarissen-titularis;
- in functie van het aantal laureaten van vroegere sessies die nog niet geassocieerd of niet benoemd zijn;
- in functie van de behoefte aan geassocieerden.

Nr. 19 VAN DE HEER GORIS

Art. 57

Na het tweede lid een nieuw lid invoegen, luidende:

«Ten behoeve van de licentiaten in het notariaat die de stage voorzien in het kader van het notarisambt hebben volbracht, wordt door de Koning, uiterlijk tegen 31 december 1999, een eenmalige toelatingsproef georganiseerd. De Koning benoemt vervolgens de geslaagden tot kandidaat-notaris. Deze benoemingen worden in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.»

Verantwoording

Een verregaande hervorming vraagt veelal een gepaste overgangsregeling om voor alle betrokkenen aanvaardbaar te zijn. Momenteel werken binnen het notariaat talrijke licentiaten in het notariaat die hun stage sinds lang hebben beëindigd en die de functie van (eerste) klerk uitoefenen. Deze mensen kunnen bogen op een uitgebreide praktijkervaring en het zou onredelijk zijn hen ingevolge de nieuwe wet de ganse procedure van schriftelijk en mondeling examen via het benoemingscollege te laten doorlopen.

Vandaar dat deze overgangsregel in een eemalige operatie voorziet. Op grond van een korte examenprocedure kan een uitdovende groep bekwame licentiaten in het notariaat die sinds lang afgestudeerd zijn en de stage hebben doorlopen, de mogelijkheid worden geboden zich b.v. te laten associëren en aldus volledig in het hervormde notarisambt te participeren.

Stephan GORIS.

N° 20 DE M. ERDMAN

Art. 4bis (nouveau)

Insérer un article 4bis (nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 4bis. — À l'article 8 de la même loi, remplacé par l'article 1^{er} de l'arrêté royal n° 213 du 13 décembre 1935, confirmé par l'article unique de la loi du 4 mai 1936 et modifié postérieurement par l'article 2 de la loi du 1^{er} mars 1950, les mots « en ligne collatérale jusqu'au degré d'oncle ou de neveu inclusivement » sont remplacés par les mots « en ligne collatérale jusqu'au troisième degré inclusivement ».

Justification

La référence au degré d'oncle ou de neveu qui figure à l'article 8, date d'avant 1958, une époque où les femmes ne pouvaient encore exercer le notariat.

L'incompétence *ratione personae* visée est applicable en ligne collatérale jusqu'au troisième degré inclusivement. Le présent amendement vise à adapter le texte de l'article 8 en ce sens.

N° 21 DE MM. LALLEMAND ET CONSORTS

Art. 49

Remplacer cet article par ce qui suit :

«Art. 49. — Les notaires atteignant la limite d'âge de soixante-sept ans mais nommés avant l'entrée en vigueur de la présente loi, peuvent continuer à exercer leurs fonctions pour porter la durée totale de celles-ci à trente ans. Ils sont réputés démissionnaires un an avant l'expiration de ce délai maximum. Ils peuvent continuer à exercer leurs fonctions jusqu'à la prestation de serment de leur successeur ou la notification de l'arrêté royal supprimant leur place. »

Justification

Le projet de loi fixe à 67 ans la limite d'âge pour exercer la fonction de notaire. Une disposition transitoire permet à ceux qui ont atteint l'âge de 64 ans au moment de l'entrée en vigueur de la loi de continuer à exercer leurs fonctions pendant trois ans.

Ces deux dispositions semblent discriminatoires :

— à l'égard de ceux qui ont été nommés sans qu'une limite d'âge ne soit fixée, et qui pouvaient s'entendre à poursuivre leur charge après l'âge de 67 ans; de nombreux notaires ont été nommés à un stade déjà avancé de leur carrière professionnelle, vers 45 ou 50 ans, avec la certitude de poursuivre leurs fonctions jusque 70 ou 75 ans, ne serait-ce que pour faire face aux emprunts parfois élevés nécessaire à la reprise de leur charge et à la modernisation de leur étude;

Nr. 20 VAN DE HEER ERDMAN

Art. 4bis (nieuw)

Een artikel 4bis (nieuw) invoegen, luidende :

Art. 4bis. — «In artikel 8 van dezelfde wet, vervangen bij artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 213 van 13 december 1935, bekrachtigd door het enig artikel van de wet van 4 mei 1936, en achteraf gewijzigd bij artikel 2 van de wet van 1 maart 1950, worden de woorden « in de zijlijn tot en met de graad van oom en neef » vervangen door de woorden: « in de zijlijn tot en met de derde graad ».

Verantwoording

De verwijzing naar oom en neef in artikel 8 dateert nog van de periode van vóór 1958 toen vrouwen nog niet tot het notarisambt werden toegelaten.

De onbevoegdheid «ratione personae» die beoogd wordt, gaat in de zijlijn tot en met de derde graad. Dit amendement past de tekst van artikel 8 in deze zin aan.

Frederik ERDMAN.

Nr. 21 VAN DE HEER LALLEMAND C.S.

Art. 49

Dit artikel vervangen als volgt :

«Notarissen die de leeftijdsgrens van zevenenzestig jaar bereiken maar vóór de inwerkingtreding van deze wet benoemd zijn, kunnen hun ambt blijven uitoefenen om de totale duur van dat ambt op dertig jaar te brengen. Eén jaar voor het verstrijken van deze maximumtermijn worden zij geacht ontslagnemend te zijn. Zij kunnen hun ambt blijven uitoefenen tot de eedaflegging van hun opvolger of tot de kennisgeving van het koninklijk besluit waarbij hun plaats wordt opgeheven. »

Verantwoording

Het wetsontwerp stelt de leeftijdsgrens voor de uitoefening van het notarisambt vast op 67 jaar. Een overgangsbepaling stelt degenen die op het ogenblik van de inwerkingtreding van de wet de leeftijd van 64 jaar bereikt hebben, in staat hun ambt verder uit te oefenen gedurende drie jaar.

Deze twee bepalingen zijn discriminerend :

— ten aanzien van degenen die benoemd zijn zonder dat er een leeftijdsgrens bepaald is en die de verwachting hadden hun ambt na de leeftijd van 67 jaar verder te kunnen uitoefenen; tal van notarissen zijn benoemd in een later stadium van hun loopbaan, rond 45 of 50 jaar, met de zekerheid dat zij hun ambt tot 70 of 75 jaar kunnen voortzetten, al was het maar om de vaak hoge leningen te kunnen aflossen die nodig zijn voor de overname van het ambt en voor de modernisering van hun kantoor;

— à l'égard de ceux qui n'auront pas atteint l'âge de 64 ans au moment de l'entrée en vigueur de la loi, et qui ne bénéficieront pas de la disposition transitoire, alors qu'ils se trouveraient, par hypothèse, dans une situation identique à ceux qui en bénéficieraient. L'on peut prendre, à titre d'exemple, la situation du notaire nommé à 50 ans, et qui au moment de l'entrée en vigueur aura 72 ans : il pourra poursuivre sa carrière jusqu'à 75 ans, et aura donc exercé ses fonctions pendant 25 ans. Par contre le notaire nommé au même âge de 50 ans, et qui aura 63 ans au moment de l'entrée en vigueur de la loi, ne pourra exercer ses fonctions que jusqu'à 67 ans, soit 17 ans de carrière.

Pour rencontrer ces problèmes, l'amendement propose, pour les notaires nommés avant l'entrée en vigueur de la loi, et atteignant l'âge de 67 ans, qu'ils puissent poursuivre leurs fonctions jusqu'à porter la durée de celle-ci à 30 ans. Cela permettra à ceux qui ont des engagements financiers d'y faire face, et le bénéfice de la disposition transitoire sera égal pour tous.

Roger LALLEMAND.
Robert HOTYAT.
Claude DESMEDT.
Stephan GORIS.
André BOURGEOIS.
Magdeleine WILLAME-BOONEN.

N° 22 DE M. BOURGEOIS

Art. 18

Apporter les modifications suivantes au § 2 de l'article 35 proposé :

A) Insérer les mots, « par arrêté délibéré en Conseil des ministres, « entre les mots « le Roi arrête chaque année » et les mots « le nombre ».

B) Supprimer la phrase « Le nombre total ne peut excéder 60 ».

Justification

D'une part, il faut pouvoir fixer d'une manière souple le nombre de candidats notaires. Aussi vaut-il mieux ne pas prévoir de nombre maximum.

D'autre part, il faut certaines garanties quant à la manière dont le nombre est fixé. Aussi est-il proposé de fixer ce nombre par arrêté délibéré en Conseil des ministres (*cf.* la détermination du nombre de stagiaires judiciaires, article 259*quater* du Code judiciaire).

N° 23 DE M. BOURGEOIS

Art. 21

Remplacer la dernière phrase du § 7 de l'article 39 proposé, par ce qui suit :

« Nul ne peut participer plus de trois fois au concours visé au § 2 ».

— ten aanzien van degenen die de leeftijd van 64 jaar niet bereikt hebben op het ogenblik van de inwerkingtreding van de wet en die zich niet kunnen beroepen op de overgangsbepaling, terwijl ze zich mogelijk in dezelfde situatie bevinden als degenen die zich er wel op kunnen beroepen. Men kan het voorbeeld aanhalen van de notaris die op 50 jaar benoemd is en die op het ogenblik van de inwerkingtreding 72 jaar is: hij zal zijn loopbaan kunnen voortzetten tot 75 jaar en zal zijn ambt dus gedurende 25 jaar uitgeoefend hebben. De notaris die daarentegen benoemd is op dezelfde leeftijd van 50 jaar en die 63 jaar is op het ogenblik van de inwerkingtreding van de wet, zal zijn ambt slechts tot 67 jaar kunnen uitoefenen, dus een loopbaan van 17 jaar.

Om deze problemen op te vangen wordt in het amendement voorgesteld dat de notarissen die vóór de inwerkingtreding van de wet benoemd zijn en die de leeftijd van 67 jaar bereiken, hun ambt kunnen voortzetten totdat de duur van dit ambt 30 jaar bereikt. Op die manier kunnen degenen die financiële verbintenissen aangegaan hebben, deze nakomen en zal iedereen zich op gelijke wijze kunnen beroepen op de overgangsbepaling.

Nr. 22 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 18

In § 2 van het voorgestelde artikel 35 de volgende wijzigingen aanbrengen :

A) De woorden, « bij in de Ministerraad overlegd besluit, invoegen tussen de woorden « stelt de Koning » en de woorden « ieder jaar. »

B) De zin « Het totale aantal mag niet hoger zijn dan 60 » doen vervallen.

Verantwoording

Eenzijds moet het aantal kandidaat-notarissen op een soepele wijze kunnen worden vastgesteld. Het is daarom beter geen maximum te voorzien.

Anderzijds moeten er zekere waarborgen zijn ten aanzien van de wijze waarop het aantal vastgesteld wordt. Daarom wordt er voorgesteld dit te laten gebeuren door middel van een in Ministerraad overlegd besluit (*cf.* de bepaling van het aantal gerechtelijke stagiairs, artikel 259*quater* van het Gerechtelijk Wetboek).

Nr. 23 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 21

De laatste zin van § 7 van het voorgestelde artikel 39 vervangen als volgt :

« Niemand kan meer dan driemaal aan de vergelijkende toelatingsproef voorzien in § 2 deelnemen. »

André BOURGEOIS.

N° 24 DE M. DESMEDT

(Sous-amendement à l'amendement n° 21 de MM. Lallemand et consorts.)

Art. 49

Compléter le texte proposé par ce qui suit :

«*Toutefois ils sont réputés démissionnaires lorsqu'ils atteignent l'âge de 75 ans.*

Justification

L'objectif de l'amendement, à savoir permettre aux notaires d'amortir les emprunts qu'ils auraient éventuellement conclus pour obtenir leur charge et supprimer toute mesure discriminatoire, est louable.

Cependant, il serait difficilement acceptable qu'un notaire puisse poursuivre ses activités au-delà d'un âge raisonnable.

L'amendement a donc pour objet de fixer une limite absolue à 75 ans.

Claude DESMEDT.

N° 25 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 5

Dans l'article 9, § 1^{er}, alinéa 2, proposés supprimer les mots « d'intérêts contadictaires ou en présence ».

Justification

Les termes « intérêts contradictoires » sont trop extensifs. La plupart des actes sont en effet passés entre des parties dont les intérêts sont contradictoires (acheteur-vendeur, donateur-donataire, divorce par consentement mutuel, ...).

N° 26 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 8

a) À l'article 12, alinéa 1^{er}, proposé, déplacer la dernière phrase pour en faire un alinéa 2 nouveau.

b) À l'alinéa 3, qui devient l'alinéa 4, remplacer les mots « l'alinéa premier » par les mots « les alinéas 1^{er} et 2 ».

Justification

La Chambre des représentants a adopté un amendement transformant, dans l'article 114 proposé (article 43 du projet), la référé-

Nr. 24 VAN DE HEER DESMEDT

(Subamendement op amendement nr. 21 van de heer Lallemand en c.s.)

Art. 49

De voorgestelde tekst aanvullen als volgt :

«*Zij worden evenwel geacht ontslagnemend te zijn zodra zij de leeftijd van vijfenzeventig jaar hebben bereikt.*»

Verantwoording

Amendement nr. 21 heeft een lovenswaardig doel, namelijk de notarissen in staat stellen de leningen af te lossen die zij eventueel aangegaan hebben om hun ambt te verkrijgen, en zodoende elke discriminerende maatregel uit de weg ruimen.

Het is echter moeilijk te aanvaarden dat een notaris na het bereiken van een redelijke maximumleeftijd zijn activiteit kan voortzetten.

Het amendement heeft dan ook tot doel een absolute leeftijdsgrens vast te stellen op 75 jaar.

Nr. 25 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 5

In het tweede lid van § 1 van het voorgestelde artikel 9 de woorden « tegenstrijdige belangen of » schrappen.

Verantwoording

De formulering « tegenstrijdige belangen » is te ruim. Bij de meeste akten zijn er steeds partijen met tegenstrijdige belangen betrokken (koop-verkoop, schenker-begiftigde, echtscheiding met onderlinge toestemming, ...).

Nr. 26 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 8

a) De laatste zin van het eerste lid van het voorgestelde artikel 12 uit dit lid schrappen en opnieuw invoegen als een nieuw tweede lid.

b) In het derde lid, dat het vierde lid wordt, de woorden « het eerste lid » vervangen door de woorden « het eerste en het tweede lid ».

Verantwoording

In de Kamer van volksvertegenwoordigers werd een amendement aangenomen waardoor in het voorgestelde artikel 114 (arti-

rence initiale à l'article 12, alinéa 1^{er}, en une référence à l'article 12, alinéa 2 (cf. doc. Chambre, 1432/22, 97/98, n° 75).

Cette modification ne peut s'expliquer que par une scission du premier alinéa de l'article 12 proposé, Or, la Chambre a manifestement oublié de scinder ledit article.

N° 27 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 21

À l'article 39, § 2, dernier alinéa, proposé, après la dernière phrase, ajouter la phrase suivante :

« Ce programme peut être partiellement adapté en fonction de l'expérience professionnelle et de l'âge du candidat. »

Justification

Il importe de souligner que l'examen qui est organisé pour des licenciés en notariat nouvellement diplômés est d'une autre nature que l'examen que l'on fait passer à ceux qui travaillent déjà depuis vingt ans dans le notariat. Le principe d'égalité, tel qu'il est garanti par les articles 10 et 11 de la Constitution, exige d'appliquer la même norme aux personnes qui se trouvent dans la même situation.

Il est clair cependant que, dans une phase transitoire, les personnes qui participent au concours ne se trouvent pas dans une situation objectivement identique. Par conséquent, il convient de prévoir la possibilité de moduler le programme de l'épreuve en fonction de l'expérience professionnelle et de l'âge des candidats. À cet égard, l'on se référera d'ailleurs à l'accès à la fonction de magistrat. Dans ce cadre, il est fait une distinction entre le concours d'admission au stage judiciaire (destiné aux jeunes candidats) et l'examen d'aptitude professionnelle (destiné aux candidats plus âgés).

Certaines connaissances de base seront naturellement exigées de chacun. C'est pourquoi il est prévu qu'une partie seulement du programme pourra être modulée en fonction de l'expérience professionnelle et de l'âge des intéressés.

Le fait que le programme devra être approuvé par arrêté ministériel du ministre de la Justice et publié au *Moniteur belge* constitue une garantie que la commission de nomination réunie modèlera le programme du concours avec toute la circonspection et l'objectivité nécessaires.

N° 28 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 21

Supprimer l'article 38, § 5, alinéa 3, proposé.

Justification

Cette disposition règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution et doit dès lors être reprise dans le projet bicaméral.

kel 43 van het ontwerp) de oorspronkelijke verwijzing naar artikel 12, eerste lid, werd gewijzigd in een verwijzing naar artikel 12, tweede lid (zie Stuk Kamer, 1432/22, 97/98, nr. 75).

Deze wijziging kan enkel worden verklaard in functie van het doorvoeren van een splitsing van het eerste lid van het voorgestelde artikel 12. Dit laatste is evenwel door de Kamer klaarblijkelijk vergeten.

Nr. 27 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 21

Na de eerste zin van het laatste lid van § 2 van het voorgestelde artikel 39 de volgende zin toevoegen :

« Dit programma kan ten dele worden aangepast in functie van de beroepservaring en de leeftijd van de kandidaat. »

Verantwoording

Het is van belang te onderlijnen dat het examen dat wordt georganiseerd voor juist afgestudeerde licentiaten in het notariaat een examen van een andere aard is dan het examen van degene die reeds met 20 jaar ervaring tewerkgesteld is in het notariaat. Het gelijkheidsbeginsel, zoals gewaarborgd in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, vergt dat de gelijke norm wordt toegepast ten aanzien van personen die zich in de gelijke situatie bevinden.

Echter het is duidelijk dat, in een overgangsfase, de personen die deelnemen aan de vergelijkende toelatingsproef zich niet in een objectief gelijke situatie bevinden. Derhalve dient de mogelijkheid geopend te worden om het programma van de toelatingsproef te moduleren in functie van de beroepservaring en de leeftijd van de kandidaten. Ter zake kan trouwens verwezen worden naar de toegang tot het ambt van magistraat: daar wordt een onderscheid gemaakt tussen het vergelijkend toelatingsexamen voor de gerechtelijke stage (bedoeld voor de jongere kandidaten) en het examen inzake beroepsbekwaamheid (bedoeld voor de oudere kandidaten).

Uiteraard zal het zo zijn dat een zekere basiskennis voor eenieder is vereist. Vandaar dat gesteld wordt dat slechts een gedeelte van het programma zou kunnen worden gemoduleerd in functie van de beroepservaring en de leeftijd van de betrokkenen.

Het feit dat het programma zal moeten worden goedgekeurd bij ministerieel besluit door de minister van Justitie en bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*, vormt een waarborg opdat bij het uitwerken van deze modulering de verenigde benoemingscommissie met de nodige omzichtigheid en objectiviteit zal te werk gaan.

Nr. 28 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 21

Het derdelid van § 5 van het voorgestelde artikel 38 schrappen.

Verantwoording

Deze bepaling regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet en dient derhalve te worden opgenomen in het bicamerale ontwerp.

N° 29 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 21

Apporter les modifications suivantes à l'article 38bis proposé :

a) remplacer la dernière phrase de l'alinéa 6 comme suit :

« Le Roi décide de la représentativité au sein de cette association, notamment sur la base du nombre de ses membres. »

b) après l'alinéa 6, insérer l'alinéa suivant :

« Le membre candidat-notaire du comité d'avis de Bruxelles-Capitale, appartient alternativement au rôle linguistique français et au rôle linguistique néerlandais. »

Justification

a) Voir l'avis du Conseil d'État : « Quelles seront les conditions mises pour que ces associations soient qualifiées d'associations représentatives et qui décidera de cette représentativité ? Il convient de compléter la disposition en projet pour répondre à ces incertitudes. » (doc. Chambre, n° 1433-21, 98/99, p. 8).

b) La condition selon laquelle les membres candidats-notaires du comité d'avis doivent appartenir alternativement au rôle linguistique français et au rôle linguistique néerlandais n'est évidemment applicable qu'en ce qui concerne le comité d'avis de Bruxelles-Capitale.

N° 30 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 51

Remplacer cet article comme suit :

« Par dérogation à l'article 35, § 2, alinéa 1^{er}, de la loi du 25 ventôse an XI, contenant organisation du notariat, le nombre total pour chacun des trois premiers concours ne peut excéder 115. »

Justification

L'on estime que l'on créera entre 200 et 300 associations après l'entrée en vigueur de la nouvelle loi. Pour que l'on puisse disposer d'un nombre suffisant de candidats, il convient d'augmenter les chiffres prévus dans la disposition transitoire. Il faut en effet tenir compte du fait que l'on aura besoin chaque année, selon les estimations, de quelque 40 candidats-notaires, pour pouvoir remplacer les notaires démissionnaires.

N° 31 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

Art. 53

Supprimer l'alinéa 2.

Nr. 29 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 21

Aan het voorgestelde artikel 38bis de volgende wijzigingen aanbrengen :

a) de laatste zin van het zesde lid vervangen als volgt :

« Over de representativiteit van deze vereniging wordt door de Koning beslist onder meer op basis van het aantal leden ervan. »

b) na het zesde lid het volgende lid invoegen :

« Het lid kandidaat-notaris van het adviescomité voor Brussel-Hoofdstad behoort afwisselend tot de Nederlandse en tot de Franse taalrol. »

Verantwoording

a) Zie advies Raad van State : « De vraag rijst onder welke voorwaarden die verenigingen als representatieve verenigingen zullen worden beschouwd en wie over die representativiteit zal beslissen. De ontworpen bepaling behoort te worden aangevuld om die onzekere situatie te verhelpen. » (Stuk Kamer, nr. 1433-21, 98/99, blz. 8).

b) De voorwaarde dat de leden kandidaat-notarissen van het adviescomité afwisselend dienen te behoren tot de Nederlandse en tot de Franse taalrol kan uiteraard enkel maar gelden voor het adviescomité voor Brussel-Hoofdstad.

Nr. 30 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 51

Dit artikel vervangen als volgt :

« In afwijking van artikel 35, § 2, eerste lid van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt, mag het totale aantal voor de eerste drie vergelijkende toelatingsproeven telkens maximaal 115 bedragen. »

Verantwoording

Na de inwerkingtreding van de nieuwe wet zullen er naar schatting 200 tot 300 associaties worden opgericht. Om er voor te zorgen dat er daartoe kandidaten beschikbaar zullen zijn, dienen de cijfers die worden voorzien in de overgangsbepaling te worden opgetrokken. Men moet er immers rekening mee houden dat er reeds jaarlijks naar schatting 40 kandidaat-notarissen nodig zullen zijn voor de vervanging van ontslagnemende notarissen.

Nr. 31 VAN DE HEER VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

Art. 53

Het tweede lid schrappen.

Justification

Cette disposition règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution et doit dès lors figurer dans le projet à soumettre à la procédure bicamérale.

N° 32 DE M. LALLEMAND ET CONSORTS

Art. 49

Compléter cet article par la disposition suivante :

«*En outre, les notaires qui ont été nommés avant l'entrée en vigueur de la présente loi et qui, à l'âge de 67 ans, ne totalisent pas 30 ans de fonctions, pourront continuer à exercer leurs activités jusqu'à ce qu'ils comptent 30 ans de fonctions. Ils seront en tout cas tenus de cesser leurs activités dès qu'ils atteindront l'âge de 75 ans accomplis.*»

Roger LALLEMAND.
Robert HOTYAT.
Claude DESMEDT.
Stephan GORIS.
André BOURGEOIS.
Magdeleine WILLAME-BOONEN.

N° 33 DE MM. VANDENBERGHE ET BOURGEOIS

(Amendement subsidiaire à l'amendement n° 25)

Art. 5

Au § 1^{er}, alinéa 2, de l'article 9 proposé, remplacer les mots «lorsqu'il constate l'existence d'intérêts contradictoires ou en présence d'engagements manifestement disproportionnés» **par les mots** «*lorsqu'il constate l'existence d'intérêts manifestement contradictoires ou en présence d'engagements à l'évidence disproportionnés*».

Justification

Les termes «intérêts contradictoires» sont trop vagues. La plupart des actes sont en effet passés entre les parties dont les intérêts sont contradictoires (acheteur/vendeur, donateur/donataire, divorce par consentement mutuel, etc.).

Verantwoording

Deze bepaling regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet en dient derhalve te worden opgenomen in het bicamerale ontwerp.

Hugo VANDENBERGHE.
André BOURGEOIS.

Nr. 32 VAN DE HEER LALLEMAND C.S.

Art. 49

Dit artikel aanvullen als volgt :

«*Bovendien kunnen de notarissen die benoemd zijn vóór de inwerkingtreding van deze wet en die op de leeftijd van 67 jaar het ambt nog niet gedurende 30 jaar vervullen, hun activiteit blijven uitoefenen totdat ze het ambt 30 jaar bekleden. Zij zijn in elk geval gehouden hun activiteit stop te zetten zodra ze de volle leeftijd van 75 jaar bereiken*».

Nr. 33 VAN DE HEREN VANDENBERGHE EN BOURGEOIS

(Subsidiair amendement bij amendement nr. 25)

Art. 5

In § 1, tweedelid, van het voorgestelde artikel 9, de woorden «Wanneer een notaris tegenstrijdige belangen of de aanwezigheid van manifest onevenwichtige bedingen vaststelt» **vervangen door de woorden** «*Wanneer een notaris manifest tegenstrijdige belangen of de aanwezigheid van duidelijk onevenwichtige bedingen vaststelt*».

Verantwoording

De formulering «tegenstrijdige belangen» is te ruim. Bij de meeste akten zijn er steeds partijen met tegenstrijdige belangen betrokken (koop-verkoop, schenker-begiftigde, echtscheiding met onderlinge toestemming, ...).

Hugo VANDENBERGHE.
André BOURGEOIS.